003449

Laisvoji Lietuva

LITUANIA LIBRE

Gen. DOUGLAS MAC ARTHUR

Kuris pasiulė savo vyriausybei padaryti taiką su Japonija be Rusijos. Jis taipgi greit grįžta Amerikon, kur mano statyti savo kandidaturą i prezidentus. Japonijos dabartinis valdovas yra labai populiarus Amerikoj.

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, repestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokéjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

LIBRERIA

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9. 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel.: 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku

Ir Boldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastiné: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visiu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikas bei boldosai
Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos
Lietuviams Didelés Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

PROVISION

VILNIUS

Jono ir Onos

Scesnuleviciu

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

KRAUTUVE - BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas ! Lietuviams nuolaidos.

Petro Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Vairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai

---

Prano Totilo

Bar — Almacen.

Calle PORTUGAL 3302. — Cerro

Visu rusiu maito produktai
Cerros lietuviai daugiausiai cia renkasi.

CINE

SELECTO

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

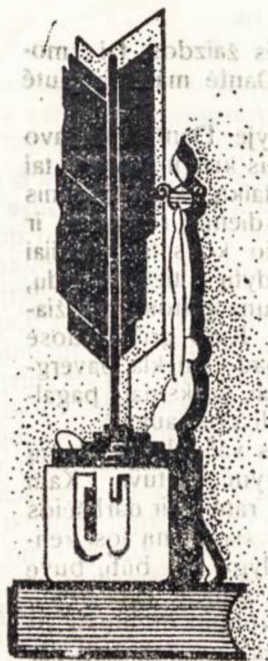
c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, meniskiausios ir aukstos kokybés. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año III) | Montevideo, Spalio - Octubre 1947. | Nr. 9 (33)

REVISTA
"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad intelectual de la misma, impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA

Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO

Administrador:
Antonio Brazys

Leidzia
Urugvajaus Lietuviv
Kultūros Draugija.

Redaguoia Redakciné
Komisija

Metiné Prenumerata:
Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaidos siųsti zurnalo administratoriaus vardu; rastus - redakcijos:
LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Dr. R. Triumpf.

TRAGICO EJEMPLO DE LITUANIA

Al ciudadano del mundo civilizado le resulta dificultoso comprender hasta que grado la dictadura soviética ata al carro de sus finalidades políticas todas las esferas de la vida. Daremos aquí a nuestros lectores hechos concretos de la Lituania sojuzgada por los bolcheviques, hechos de los cuales trasunta cómo resulta allí la educación, realizada según el sistema bolchevique.

He aquí que el propio órgano oficioso gubernamental «Tarybų Lietuva» (Lituania Soviética) en su Nr. 51 - 46 se refiere a la realizada Conferencia Educacional de la Universidad de Kaunas, que se desarrolló de acuerdo al siguiente sumario: 1) Subsiguiente aplicación de la enseñanza marxista - leninista del camarada Stalin sobre las guerras; 2) Ampliación de la enseñanza marxista - leninista del camarada Stalin en lo que se relaciona con la crisis; 3) La enseñanza del camarada Stalin sobre el estado socialista; 4) La enseñanza del camarada Stalin sobre el desarrollo de los principios de la economía socialista; 5) El camarada Stalin sobre la educación soviética y las perspectivas de su desarrollo; 6) El camarada Stalin sobre el papel del partido bolchevique durante la grandiosa epoca de la guerra patria». A mi parecer, resulta obvio agregar comentarios a las denominaciones de este temario.

Y aunque la propaganda soviética habla al mundo para engañarlo sobre sus grandes descubrimientos en la esfera de la ciencia, aunque la ingenua prensa del mundo libre, repitiendo esa mentira, lleva desatinadamente a menudo agua al molino de la propaganda soviética, los hechos, sin embargo, siguen siendo hechos, de que los grandes descubrimientos de los hombres de ciencia soviéticos, que han hallado hasta la manera de «rejuvenecer al hombre» hasta ahora no han logrado rejuvenecer a nadie, ni al mismisimo Stalin.. Los hechos también siguen siendo hechos, de que los grandes «inventores» soviéticos», que han encontrado el modo de curar instantáneamente la enfermedad del cáncer, en la práctica la «curan» tan bien, que la estadística mundial de las personas sufrientes de esta enfermedad, señala en la actualidad, a la Unión Soviética, como poseedora del porcentaje más elevado.. Esos enfermos siguen estando enfermos, a pesar de los «inventos» proclamados a todo pulmón por la propaganda.

Destinado al exterior, se anuncia acerca de grandes descubrimientos e investigaciones de los hombres de ciencia soviéticos, mientras que, por su parte «las investigaciones y escudriñaciones» en el interior de su territorio se desarrollan de idéntica manera a la de la mencionada Conferencia de Kaunas: todas las ciencias provienen de Stalin y devienen de Stalin... Stalin... Stalin... Stalin.., Fuente del saber universal..

Y llega tan lejos el culto albancioso del dictador Stalin, que resulta inpracticable la disertación universitaria de cualquier tema sin alabar ni mencionar su nombre sea esta disertación de política económica, de matemática analítica — el profesor debe incontrar la oportunidad de alabar a Stalin, al Partido y al sistema soviético. pues de otro modo su labor educacional se habrá desviado de la linea general política y a causa de su «retrogradación política» o como dicen ellos:

(Continuará.)

A. J. Putinas.

GYVENIMO APŽVALGA

Kai Babilonijos karaliui Baltazarui prisisapnavo milžiniško senio statula su auksine galva, sidabrinėmis rankomis ir krutine, vario viduriais ir geležies su molio mišinio kojomis, jis tuojau sukvietė viso krašto magus, astrologus, žynius bei burtininkus, kad tie išaiškintų ką reiškia toks keistas jo sapnas? Bet visi žiniai neišaiškino karaliui tinkamai. Tik daug vėliau, pranašas Danielius karaliui išaiškino:

«Milžiniškoji senio statula reiškia Babilonijos imperiją, kuri dar turi pusiau reikalingo tvirtumo kojas. Geležies ir molio mišinio kojos reiškia, kad tavo imperija stovi ant silpnų pamatų, — pridūrė Danielius. Tai įvyko aštuntame šimtmetyje prieš Kristų.

Tryliktame šimtmetyje po Kristaus, Italijoje gimė genialus poetas Dante Alighieri, kuris save įamžino parašęs «Komedija», vėliau jo garbintojų pavadinta «Dieviškoji Komedija», Į šią komediją, poetas sugrūdo visas žmonijos kančias, tai pavaizduodamas pragaru ir paskirdamas kiekvienam gyvenime padaryto nusikaltimo bausmę arba dangaus laimę už gerus darbus.

Manęs negązdina aprašytos pragaro kančios nei dangus vilioja, bet jei galėčia, tai šimtą kartų perskaityčiau, kad pilnai supratus visą kūrinio reikšmę. Ir be to, kiek daug poeto turėta gyvenimo patyrimo, kaip mokėta atvaizduoti ką jaučia ir mano. Kas žodis tai vaizdas, kas eilutė — poema.

Taigi šioj «Dieviškoj Komedijoj», XIV jos skyriuje, Virgilijaus lūpomis Dante pasakoja apie tokią pat statulą, kokią buvo sapnavęs Babilonijos karalius. Skirtumas buvo tik tas, kad pirmoji turėjo geležies ir molio mišinio kojas, o Dantės statula, kurią jis su Virgilijum matė pragare, Kretos saloje, vieną koją turėjo geležinę, o kitą molinę ir visa, išskyrus auksinę galvą, buvo sutrunijusi, žaizdota ir iš žaizdų varvėjo kraujo ašaros.

Iš tos kolosalės statulos žaizdų ašaros krinta į slėnį, paskui upeliu ritasi bedugnėn ir tenai sudaro liūdnąjį «Cocito» ežerą, paraudonijusi nuo kruvinų ašarų.

Ką reiškia ši ašarojanti statula? Dieviškosios komedijos aiškintojai visaip sprendžia. Bet bene bus tikriausia, tai Dantės laikų politikos simbolis, kaip kad Babilonijos karaliaus išpranašautas sapnas.

Geležis reiškia stiprumą, atsparumą, kuriuo net šių dienų raudonasis imperatorius tituluojasi (Stalin — rusiškai plieninis.)

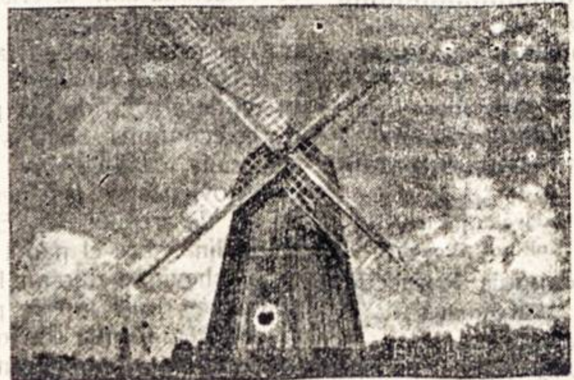
Spėja, kad geležinė koja reiškė imperiją, be kurios tais laikais Europos valdovai manė, kitoks valdymas neįmanomas. Gi dešinioji arba molinė koja, kuria labiausiai rėmėsi, reiškė krikščionybę. Gilios, didelės žaizdos, tai žmonių kančios, kurias pats Dantė matė ir jautė būdamas ištremime.

Jei tryliktame šimtmetyje Dantė vaizdavo žaizdotą pasaulį su ežerais kruvinų ašarų, tai ką jau kalbėti apie mūsų laiką, kada masinis žmonių žudymas virto kasdieniu reiškiniu ir pasiekė aukščiausio laipsnio koks tik istorijai yra žinomas. Milijonai išžudytų ir tiek invalidų, sugriauti šeimų židiniai, sunaikintos medžiaginės ir dvasinės gėrybės. Karo griūvėsiuose kito nieko nebeliko kaip bado šmėkla, pavergtųjų kankinimai bei žudymai, šauksmai pagalbos, kurios iš niekur negali prisišaukti.

Pažvelkime į mažasias valstybėles, kurių tarpe randasi ir mūsų Tėvynė Lietuva. Kam sudarė pavojų šios mažos, ramios ir darbščios tautos? Niekam. O vienok šiandieną jos kenčia neišpasakytas kančias, lyg jos būtų buvę šio karo kaltininkės, kad jų žemėje eina trėmimai, žudymai, plėšimai paskutinio duonos kąsnio ir gabenimai į «užkariautojo» šalį, kad dar patenkinus ir nuraminus savo išalkusias minias, nes kitaip gali sukilti prieš kruvinąjį budelį.

Nieko nepadeda šauksmai į pasaulio sąžinę. Visų apetitai padidėjo per šį karą, ir dalindamiesi grobį nebeprieina prie susitarimo. Laukiama naujo karo, naujų skerdynių, kurios gali būti nežmoniškai baisios.

Bet reikia turėti viltį, kad po didelių audrų sulauksime giedrios dienelės. Reikia tik vieningai dirbti, būti pasiruošusiems, kad atėjus valandai žinotumėm ko norim ir kaip turim siekti.

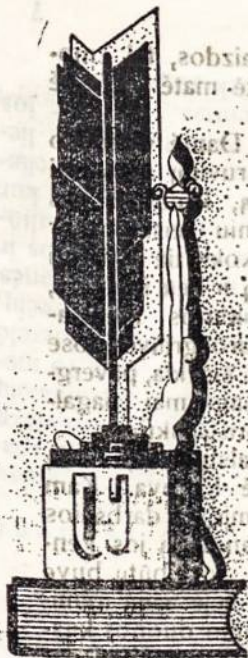
Lietuvos Kaimo Malūnas

kuriuos rusai iš lietuvių atėmė, o jų savininkus apšaukę buožėmis ištremė Sibiran kaipo «didelius liaudies priešus».

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año III) | Montevideo, Spalio - Octubre 1947. | Nr. 9 (33)

REVISTA
"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad intelectual de la misma.

impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO
Administrador
Antonio Brazys

Leidžia
Urugvajaus Lietuvių
Kultūros Draugija.
Redaguoja Redakcinė
Komisija

Metinė Prenumerata:
Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 4.00 Rrg
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaidas siųsti žurnalo administratoriaus vardu; raštus - redakcijos:

LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Dr. R. Triumpf.

TRAGICO EJEMPLO DE LITUANIA

Al ciudadano del mundo civilizado le resulta dificultoso comprender hasta qué grado la dictadura soviética ata al carro de sus finalidades políticas todas las esferas de la vida. Daremos aquí a nuestros lectores hechos concretos de la Lituania sojuzgada por los bolcheviques, hechos de los cuales trasunta cómo resulta allí la educación, realizada según el sistema bolchevique.

He aquí que el propio órgano oficioso gubernamental «Tarybų Lietuva» (Lituania Soviética) en su Nr. 51 - 46 se refiere a la realizada Conferencia Educacional de la Universidad de Kaunas, que se desarrolló de acuerdo al siguiente sumario: 1) Subsiguiente aplicación de la enseñanza marxista - leninista del camarada Stalin sobre las guerras; 2) Ampliación de la enseñanza marxista - leninista del camarada Stalin en lo que se relaciona con la crisis; 3) La enseñanza del camarada Stalin sobre el estado socialista; 4) La enseñanza del camarada Stalin sobre el desarrollo de los principios de la economía socialista; 5) El camarada Stalin sobre la educación soviética y las perspectivas de su desarrollo; 6) El camarada Stalin sobre el papel del partido bolchevique durante la grandiosa época de la guerra patria». A mi parecer, resulta obvio agregar comentarios a las denominaciones de este temario.

Y aunque la propaganda soviética habla al mundo para engañarlo sobre sus grandes descubrimientos en la esfera de la ciencia, aunque la ingenua prensa del mundo libre, repitiendo esa mentira, lleva desatinadamente a menudo agua al molino de la propaganda soviética, los hechos, sin embargo, siguen siendo hechos, de que los grandes descubrimientos de los hombres de ciencia soviéticos, que han hallado hasta la manera de «rejuvenecer al hombre» hasta ahora no han logrado rejuvenecer a nadie, ni al mismísimo Stalin. Los hechos también siguen siendo hechos, de que los grandes «inventores» soviéticos, que han encontrado el modo de curar instantáneamente la enfermedad del cáncer, en la práctica la «curan» tan bien, que la estadística mundial de las personas sufrientes de está enfermedad, señala en la actualidad, a la Unión Soviética, como poseedora del porcentaje más elevado. Esos enfermos siguen estando enfermos, a pesar de los «inventos» proclamados a todo pulmón por la propaganda.

Destinado al exterior, se anuncia acerca de grandes descubrimientos e investigaciones de los hombres de ciencia soviéticos, mientras que, por su parte «las investigaciones y escudriñaciones» en el interior de su territorio se desarrollan de idéntica manera a la de la mencionada Conferencia de Kaunas: todas las ciencias provienen de Stalin y devienen de Stalin... Stalin... Stalin... Stalin..., Fuente del saber universal..

Y llega tan lejos el culto adulancioso del dictador Stalin, que resulta inpracticable la disertación universitaria de cualquier tema sin alabar ni mencionar su nombre sea ésta disertación de política económica, de matemática analítica — el profesor debe encontrar la oportunidad de alabar a Stalin, al Partido y al sistema soviético, pues de otro modo su labor educacional se habrá desviado de la línea general política y a causa de su «retrogradación política» o como dicen ellos:

(Continuará.)

A. J. Putinas.

GYVENIMO APŽVALGA

Kai Babilonijos karaliui Baltazarui prisisapnavo milžiniško senio statula su auksine galva, sidabrinėmis rankomis ir krutine, vario viduriais ir geležies su molio mišinio kojomis, jis tuojau sukvietė viso krašto magus, astrologus, žynius bei burtininkus, kad tie išaiškintų ką reiškia toks keistas jo sapnas? Bet visi žiniai neišaiškino karaliui tinkamai. Tik daug vėliau, pranašas Danielius karaliui išaiškino: «Milžiniškoji senio statula reiškia Babilonijos imperiją, kuri dar turi pusiau reikalingo tvirtumo kojas. Geležies ir molio mišinio kojos reiškia, kad tavo imperija stovi ant silpnų pamatų, — pridūrė Danielius. Tai įvyko aštuntame šimtmetyje prieš Kristų.

Tryliktame šimtmetyje po Kristaus, Italijoje gimė genialus poetas Dante Alighieri, kuris save įamžino parašęs «Komedija», vėliau jo garbintojų pavadinta «Dieviškoji Komedija», Į šią komediją, poetas sugrūdo visas žmonijos kančias, tai pavaizduodamas pragaru ir paskirdamas kiekvienam gyvenime padaryto nusikaltimo bausmę arba dangaus laimę už gerus darbus.

Manęs negązdina aprašytos pragaro kančios nei dangus vilioja, bet jei galėčia, tai šimtą kartų perskaityčiau, kad pilnai supratus visą kūrinio reikšmę. Ir be to, kiek daug poeto turėta gyvenimo patyrimo, kaip mokėta atvaizduoti ką jaučia ir mano. Kas žodis tai vaizdas, kas eilutė — poema.

Taigi šioj «Dieviškoj Komedijoj», XIV jos skyriuje, Virgilijaus lūpomis Dante pasakoja apie tokią pat statulą, kokią buvo sapnavęs Babilonijos karalius. Skirtumas buvo tik tas, kad pirmoji turėjo geležies ir molio mišinio kojas, o Dantės statula, kurią jis su Virgilijum matė pragare, Kretos saloje, vieną koją turėjo geležinę, o kitą molinę ir visa, išskyrus auksinę galvą, buvo sutrunijusi, žaizdota ir iš žaizdų varvėjo kraujo ašaros.

Iš tos kolosalės statulos žaizdų ašaros krinta į slėnį, paskui upeliu ritasi bedugnėn ir tenai sudaro liūdnąjį «Cocito» ežerą, paraudonijusi nuo kruvinų ašarų.

Ką reiškia ši ašarojanti statula? Dieviškosios komedijos aiškintojai visaip sprendžia. Bet bene bus tikriausia, tai Dantės laikų politikos simbolis, kaip kad Babilonijos karaliaus išpranašautas sapnas.

Geležis reiškia stiprumą, atsparumą, kuriuo net šių dienų raudonasis imperatorius tituluojasi (Stalin — rusiškai plieninis.)

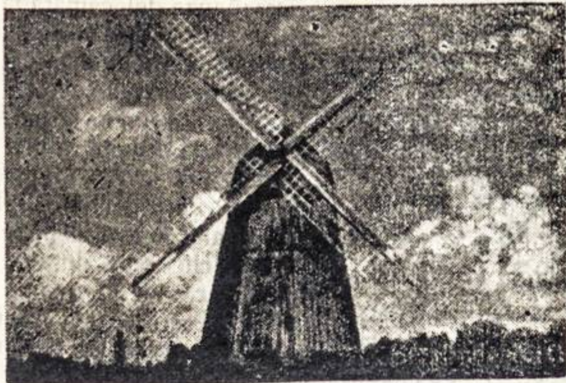
Spėja, kad geležinė koja reiškė imperiją, be kurios tais laikais Europos valdovai manė, kitoks valdymas neįmanomas. Gi dešinioji arba molinė koja, kuria labiausiai rėmėsi, reiškė krikščionybę. Gilios, didelės žaizdos, tai žmonių kančios, kurias pats Dantė matė ir jautė būdamas ištremime.

Jei tryliktame šimtmetyje Dantė vaizdavo žaizdotą pasaulį su ežerais kruvinų ašarų, tai ką jau kalbėti apie mūsų laiką, kada masinis žmonių žudymas virto kasdieniu reiškiniu ir pasiekė aukščiausio laipsnio koks tik istorijai yra žinomas. Milijonai išžudytų ir tiek invalidų, sugriauti šeimų žydiniai, sunaikintos medžiaginės ir dvasinės gėrybės. Karo griūvėsiuose kito nieko nebeliko kaip bado šmėkla, pavergtųjų kankinimai bei žudymai, šauksmai pagalbos, kurios iš niekur negali prisišaukti.

Pažvelkime į mažasias valstybėles, kurių tarpe randasi ir mūsų Tėvynė Lietuva. Kam sudarė pavojų šios mažos, ramios ir darbščios tautos? Niekam. O vienok šiandieną jos kenčia neišpasakytas kančias, lyg jos būtų buvę šio karo kaltininkės, kad jų žemėje eina trėmimai, žudymai, plėšimai paskutinio duonos kąsnio ir gabenimai į «užkariautojo» šalį, kad dar patenkinus ir nuraminus savo išalkusias minias, nes kitaip gali sukilti prieš kruvinąjį budelį.

Nieko nepadeda šauksmai į pasaulio sąžinę. Visų apetitai padidėjo per šį karą ir dalindamiesi grobį nebeprieina prie susitarimo. Laukiama naujo karo, naujų skerdynių, kurios gali būti nežmoniškai baisios.

Bet reikia turėti viltį, kad po didelių audrų sulauksime giedrios dienelės. Reikia tik vieningai dirbti, būti pasiruošusiems, kad atėjus valandai žinotumėm ko norim ir kaip turim siekti.

Lietuvos Kaimo Malūnas

kuriuos rusai iš lietuvių atėmė, o jų savininkus apšaukę buožėmis ištremė Sibiran kaipo «didelius liaudies priešus».

sudėjo tam reikalui didžiausias sumas, o taip pat tremtiniams, kurie iš savo skurdžių išteklių gausiai parėmė Tautos Fondą.

VII.

Numatę artimiausios ateities darbų planą Lietuvos Išlaisvinimo akcijai vadovaujantieji veiksniai iš pagrindų išsiaiškino tarpusavio bendradarbiavimo galimybes ir sutarė laikantis I - sios konferencijos sprendimų, bendradarbiavimą dar labiau suglaudinti ir patobulinti.

(ELTA)

DIDŽIOSIOS BRITANIJOS LIETUVIAI

Lietuvių skaičius Didžiojoj Britanijoj pasiekė naujų ir žymių laimėjimų. Jau atvyko apie 5.000 jaunu vyrų ir mergaičių iš Vokietijos. Atvyks kartą ir jų šeimos. Išrodo, kad D. Britanijoj išaugs svarbiausia lietuvių kolonija po Amerikos Jungtinių Valstybių. Apie Didžio sios Britanijos lietuvius, jų patriotinei kultūrinę veiklą, jų kovą už Lietuvos laisvę ir kitką, patirsite skaitydami vienintelį jų laikraštį

— I š e i v i ų D r a u g a s —

76 Main Str. Bellshill, Lamarkshire.
Scotland. Gt. Britain.

Tai įdomus, sumaniai redaguojamas katalikiškai patriotinės minties savaitraštis, kuris turi lankyti kiekvieno susipratusio lietuvio namus. Ypatingai daug rašo iš mūsų tremtinių gyvenimo ir jų vargų.

Nors iki šiol Anglijos lietuviai turėjo organizacijas, spaudą, parapijas, p - lės Serafinaitės vadovaujamas didžiulis choras yra visur pagarsėjęs, bet jau atvykę ir atvykstančios nau jos jėgos iš Vokietijos visą veiklą sustiprins ir pagyvins.

K. J. Gs.

PORTUGALIJOS LIETUVIAI

Aš gaunu lietuviškų laikraščių, bet jūsų leidžiama «Laisvoji Lietuva» visuomet būna laukiamas ir malonus svetys. Tai tikrai įdomus žurnalas, kurio kryptis niekam neabejotina bei nesvyruojanti. Ir negali būti kitos krypties tarp žmonių, kurie gerbia tą kas mums yra brangiausio, ką mums Aukščiausias davė ir joks enkavedistas negalės išplėšti — sąžinės laisvę.

Tikrai darosi liūdna, kad po taip skaudžių mūsų Tėvynės įvykių vis dar atsiranda žmonių, kaip jūsų Agraciados «lietuviai», kurie garbina savo engėjus. Pasaulis vis dar ak las, jis viską nori išbandyti savo kailiu. Taigi nesistebėkim, jei bolševikus kartais pagiria tie žmonės, kurie komunizmo nėra patyrę ant savo kailio. Bet mes lietuviai, kurie tiek daug esam nukentėję nuo sužvėrėjusių azijatų, kurių kruvinų darbų gyvi liūdininkai mus moko saugotis ir gintis jų šetoniškos įtakos.

Linkiu jums gerbiami tautiečiai, kad po atvykimo pas jus Lietuvos Ministro gerb. Dr. K. Graužinio, Urugvajaus lietuviai prieitų prie tautinio darbo vienybės ir nusikratytų gėdos kokią skleidžia maskolių nupirkti išgamos.

Portugalijoje esame labai maža lietuvių ko lonija, bet ką galim darom mielosios Lietuvėlės laisvei. Esam pravedę straipsnių vietos didesniuose dienraščiuose apie jos vargus ir kančias maskolių okupacijoj. Vienas kitas lietuvis pravažiuodami čia trumpam laikui apsistoja, o du, dėl dokumentų neaiškumo net Lisabono kalėjiman buvo uždaryti. Vienas po dešimts mėnesių atgavo laisvę ir išvyko į JAV, o antras, iš Brazilijos pabėgęs komunistas buvo net į salas išvežtas. Aš pradėjau lankyti jį. Nunešti maisto, sveikos spaudos. Pasikeitė žymiai. Suradau darbo laive ir taip išplaukė į platųjį pasaulį. O gal ir liks surastas tautai.

Ss.

E l e n a M i n e t a i t ė - B a r t n i k a i t i e n ė

Pavyzdinga lietuvė motina ir žymi mūsų kolonijos veikėja, kurios šeimos žydinys spalio mėn. 18 d. š. m. turėjo didelę lietuvišką šventę. Tą dieną, vyresnioji ponų Bartnikaičių duktė Hortensia atšventė savo amžiaus 15 metų sukaktį ir buvo apkrikštyta mažoji dukrelė Zully Milda Vaišėse dalyvavo per 150 svečių. Nežiūrint panašių įvykių, šeimos bei įmonės rūpesčių, p. E. Bartnikaitienė yra Dainos ir Meno Draugijos iždininkė ir nuolatinė Kultūros Draugijos sc nos dalyvė. Ir bendrai, kur tik būna patriotinis kolonijos reikalas, jis nelieka ponios Bartnikaitienės nepastebėtas ir lietuvišku nuoširdumu neparemtas. Todėl ir jos dukrelių šventė susilaukė tiek pagarbos.

KANADOS MIŠKUOSE

(Iš tremtinio laiško)

Iš Bremerhaveno išvykome liepos 23 d. 16 val. Trumpai buvome sustoję Anglijoje, Dovery uoste. Daugiau tempo, 23 - 30 km. per valandą. Laiminga mūsų kelionė: vandenynas ramus, jokios audros, tat ir į «Rygą» nebuvome užsukę.

Maistas laive ne tik geras, bet be galo geras — sirgti būtų labai gaila. Valgome tris syk. Pusryčiai nors ir ankstyvi, bet jų niekas nepramiega. Va mūsų pusryčiai: baltos duonos 100 gr., kepta mėsa ca. 200 gr., manų košė su grietine, kava su marmeladu, du puikūs pyragaičiai, apelsinas ar obuolys. Cukraus — kiek nori. Kas dieną vis ko nors naujo. Pietūs panašūs, tik apelsino vietoje ledai ar kompotas. Sekmadienį — paukštiena

Miegame «kajutėje» 86 žmonės. Kiekvienas turime po dvi lovas: viena miegoti, o kita — daiktams susidėti. Yra skaitykla, kur praleidžiama daugiausia laiko. Vakare kinas. Liepos 27 d. turėjome pamaldas laivo dėnyje. Diena graži, tat labai įspūdinga atrodė, kai susirinko visų tautybių žmonės maldai. Per Atlantą nuskambėjo lietuviškasis «Marija, Marija»...

Kanados uoste Halifax buvome 31 d. liepos mėn. Jokios kratos niekas nedarė.

Halifaxe buvome sutikti kaip didžiausios keistenybės. Iš visų pusių mus filmavo, fotografavo. Pilna laikraščių korespondentų. Teiravosi, domėjosi. Mat, pirmasis «dipukų» transportas. Mūsų angliškai kalbantieji vadovai visus juos apšvietė, išdalijo atsivežtą anglų kalba literatūrą ir p.

Ant kranto iš firmos gavome po du paku tabako ir po 5 dolerius. Puolame į krautuves. Visko pilna, viskas be galo pigu. Mažesnė krautuvė neturi net 5 dolerių išmainyti. Juo kinga. Apelsinų jau atsivalgėme: į kilogramas kaštuoja vos 36 cnt. Darbo batai 2 ar 3 dol. Geri išeiginiai — 7. Gera eilutė — 40 dol. O visų kainų dar ir nežinome.

Iš Halifax tą pačią dieną 16 val. «Pacific Canadian Express» išvykstame į krašto gilumą, į mūsų darbo vietą. Traukinys švilpia apie 100 kilometrų per valandą. Važiuojame miegamuosiuose vagonuose, valgome vagone restorane.

Montreale mus pasitinka žurnalistai foto grafai. Mes juos «apšviečiame». Važiuojame toliau ir pasiekiame darbovietę — Valiorą. Iki čia buvo važiuota 2800 kilometrų traukiniu. Pati darbovietė yra netoli Fort Wiliam. Tie miestai guli prie Superior ežero. Iš stoties Valiora važiavome dar mašinomis 24 km iki medžių kirtimo vietos. Darbovietėje buvome rugpiūčio 3 d. Mūsų stovykla — gražūs barakai ant kalnelio. Gyvename 63 lietuviai, po 12 viename kambary. Už 3 kilometrų gyvena kita lietuvių grupė — 67 žmonės. Maistas labai geras dar geresnis, negu laive. Valgome šešis kartus per dieną. Pietūs kainuoja 40 centų, o likę kiti 5 kartai tik 80 cnt.

Jau pirmą dieną spėjome susitikti su juo dosiomis meškomis, kurios buvo atėję prie mūsų barako. Seni darbininkai pasakoja, kad jos nieko nedaro. Ateina į valgyklą, suvalgo likusius pyragaičius ir išeina. O šiaip visokių žvėrių yra labai daug.

Darbo sutartis pasirašėme vagone. Jos yra labai švelnios. Jei ištesėsime išdirbti 10 mėnesių, tai nereikės mokėti už kelionę nuo Halifax iki Valioros. Senieji darbininkai sako, kad pramokus darbo bus nesunku į dieną uždirbti nuo 8 iki 10 dolerių. Nuo viso uždarbio reikia mokėti 10% valdžiai per mėnesį, socialėms reikalams.

Tai tokie įspūdžiai iš mūsų miškinio gyvenimo. Atrodo tik, kad bus labai liūdna, nes esam toli nuo miesto, toli nuo pasaulio ir jo kultūros.

B. Vr.

Kompozitorius Vaclovas Rymavičius

Kurio organizuotas ir jau eilė metų pasekmingai vadovaujamas Argentinos lietuvių šv. Cecilijos choras garbingai skleidžia mūsų gražiąją dainą šio kontinento padangėj. Dabar, jo vadovaujamo choro dainų galim pasiklausyti visi Pietų Amerikos lietuviai, nes kiekvieną sekmadienį nuo 8.45 val. ryto jis koncertuoja iš Buenos Aires radio stoties «R a d i o L i b e r t a d». Be šito, žinomo Argentinos lietuvių veikėjo p. Zeferino Juknevičiaus būna daromi lietuvių kultūros pranešimai ir mūsų kovos už laisvę epizodai. Lietuviai, nepraleiskite progos išklausyti.

Apžvalga

PAVYZDYS IR MUMS

Sekmingesniam ir našesniam Lietuvos laisvinimo darbui, Amerikos Lietuvių Misijos, Amerikos Lietuvių Tautininkų Centras ir Lietu vai Vaduoti Sąjunga nutarė įstoti į Amerikos Lietuvių Tarybą.

Toks Amerikos lietuvių žygis žymiai sustiprins lietuvių kovą už laisvę ir kaipo toks sveikintinas bei sektinas mums, Pietų Amerikos lietuviams.

VERTAS ATMINTIES

Vienas iš garbingų ir didelių lietuvių, dabar tremtyje gyvenąs profesorius Mykolas Biržiška, kuris yra parašęs daug vertingų knygų, nesenai atšventė savo amžiaus 65 metus. Ilgiausių metų garbingam lietuviui.

NAUJI TREMTINIU LEIDINIAI

Sunkiose tremties sąlygose mūsų rašytojai vis tik randa energijos ir susiranda sąlygų, kad lietuvių literatūra klestėtų. Nesenai vėl iš spaudos išėjo šios naujos knygos:

«Naujas Gyvenimas» kultūros laikraštis, «Kalnų Dvasia» P. Tulpės veikalas, «Sparnus man meta paukštės» B. Rutkūno, «Meilė» St. Ylos, «Lyčių Problema» Maldeikio. Be šito, išeina įdomūs kultūros žurnalai «Studentų Var pas» ir «Aidai», o Rašytojų Sąjunga išleido savo turiningą ir įdomų metraštį.

NEKENKITE SAVIESIEMS

Jau pilnai nustatyta, kad dažnas, ypač su paklausimais laiškų rašymas į Lietuvą yra pražūtingas giminėms. Tokie laiškai registruojami Vilniuje, adresatai vėliau tardomi ir paskui vieną naktį jie pradingsta.

Taigi giminių, kurie dar palikti Lietuvoje ramybės ir saugumo dėlei, geriau susilaikykite nuo laiškų rašymo į Lietuvą. Kruvinieji okupantai net ir už nekaltus laiškus žiauriai keršyja lietuviams.

Amerikos Generolai, Atominės Bombos Ekspertai.

Amerikos oro pajėgų viršininkas, generolas Kenney, nesenai spaudos atstovams pareiškė: «Mūsų atominėms bomboms apginkluotos oro supertvirtovės yra prirengtos, kad kiekvienu momentu galėtų pradėti akciją su kiekvienu, kas tik norėtų su mumis tokius veiksmus prasidėti.

Petras Čiučelis.

LAUMĖ

(Pasaka užaugusiems vaikams.)

Tamsioje girioje, prie gilios ir sraunios upės gyveno jauna laumė Undinė.

Kiekvieną dieną, kai pavargusi saulė leisdavosi už miško nakties poilsiui, kada nurimdavo šauni sparnuočių daina ir upės krantai pasipuošdavo lengvutėmis šilko ūkanomis, iš slepeningosios girios daubos išeidavo Undinė.

Visame savo išdidume, savo dieviškoje gracijoje ir palaidomis geltonomis kasomis ji prisiartindavo prie upės kranto. Iškėlus savo lieknas ir baltas rankas, šyptelėjus snūstančiam miškui, ji kaip lengvas Lietuvos pievų drugelis nusileisdavo į atvėsusias upės bangas ir pranykdavo jose.

Undinė maudėsi vilnyse, klostėsi šilko ūkanomis, raškė baltas vandens lelijas ir jų gražių žiedų vainikais puošė savo grakščią galvą.

Taip žaisdama Undinė pamiršo atsargumą, nors gerai žinojo, kad pagirio žvėjai vakarais upėje užtiesdavo savo vinterius. Ji pakliuvo į jų tinklus.

Ankstį rytą, atėję tinklų krėsti, seniai žvėjai neapsakomai jos išsigando.

— Tai piktoji upių dvasia — tarė vienas senas barzdotas žvėjis.

— Tai vandenų ragana, kuri savo burtais nori apkerėti ir pražudyti mus — pridūrė išmintingu skelbtas senis.

Bet jų tarpe buvo jaunuolis Vilčius. Jis pažvelgęs į jauną Undinę vikriai numetė savo sunkų švarką, jaunu ryžtumu šoko į upės vilnis, priplaukė artyn ir sugriebęs upės dievaitę išsinešė į krantą.

Seniai žvėjai panikoj išbėgiojo. Ir tik vėliau atsigavę, jie baimėje žiūrėjo iš tamsaus miško ir stebėjosi Vilčiaus drąsumui. Tvirtame jauno glėby suspaudęs, Vilčius karštai bučiavo jaunąją laumę, žiūrėjo į rugegėliškas akis ir klausėsi vienodo jos širdies plakimo. O Undinė, kaip lanksti nendrė savo liaunomis rankomis glamonėjo jaunuolį, tyliai ką tai šnabždėjo ir šypsodamosi viliojo artyn, vis artyn jos mylimųjų upės krantų.

Bet vieną akimirką Undinė išspruko iš Vilčiaus rankų ir kaip graži mintis dingo upės vilnyse.

Skausmas suspaudė jauną Vilčiaus širdį. Lyg sunkų prakeikimą nešinąs, liūdnas jis vaikščiojo upės krantu ir nesulaukęs Undinės, sumišusiai šoko į upę jos ieškoti.

Kai susirinko seniai žvėjai į krantą, upė rami tyliai bangavo į nežinomą tolį. Nei Vilčiaus nei Undinės žvėjai nebematė. Ir minėjo senieji žvėjai savo jaunąjį draugą Vilčių. Jie apie savo jaunąjį draugą pynė legendas ir ilgas dainas sudėjo.

Ir vėl Undinė maudosi tyliais vakarais upėj, vėl skina vandens lelijas ir puošiasi jų vainikais, tik Vilčius negrįžta į draugų tarpą.

Miré Vilčius, bet apie jį daina paliko, o jūs numirsite ir niekas apie jus neatsimins. Tik kirminai jūsų kaukolėj trumpai apsistoję primins jog buvote akli gyvenimo sliekai ir požemiu šliaužti tiktai mokėjot.

* *

Juozas Nakutis

Vienas žymesniųjų Argentinos lietuvių veikėjų.

Trauk, bėruk, žagrelę,

Purinki žemelę.

Te ji mums augina

Gardžiąją duonelę.

KO LIŪDI IŠEIVĖLI

(Pagal Jovarą.)

Ko liūdi išeivėli, ko liūdi?
Kam verki nuleidęs rankas,
Ko svyra tavoji galvelė,
Kam varvin gailias ašaras?

Ar auštantis rytas nelinksmin,
Ar gaila naktinės tamsos?
Ko verki išeivėli mielasis,
Ar gaili tėvynės brangios?

Neverki broleli mielasis,
Nors būni šaly svetimoj.
Bus linksma, smagu ir malonu,
Iš džiaugsmo akelės prašvis.

Girdi, Lietuvoje gegutė kukuoja,
Nuskriski tu jos paklausyt.
Ir čiulba ten girių paukšteliai —
Jie daug tau galės pasakyt.

Aš išeivis verksiu, liūdėsiu,
Dėl to, kad aš verkti turiu.
Nes mano gimtajai žemelei,
Jos kovoj padėt negaliu,

Nelinksmin jos saulė skaisčioji,
Jos liūdėsio nieks neramins.
Diena nors ir būtų gražiausia,
Jų veido rasos nedžiovins,

Likims ją nuo laisvės atskyrė,
Dėl to ji tur skųstis skaudžiai.
O mes josios skausmo negirdim
Ir miegam letarge ramiai.

Gegutė nenor jiems kukuoti,
Nemyli reteži sunkių,
Ji laukia ateinančių mūsų,
Pražiūri į tolį akis.

Mums čiulba čia paukščiai gražiausiai,
O jiems tiktai krankia varnai.
Je šaukia mus balsu garsiausiu,
Kai širdį jų grauž kirminai.

Jonas Ščesnulevičius.

Alfonsas Bartašiūnas

Mūsų kolonijoj plačiai žinomas garbingas lietuvis patriotas ir didelis kultūrietis, kuris savo darbu, energija ir sumanumu priėjo prie nuosavos geležies liejimo įmonės įsigyjimo. Pons Alfonsas yra tas patriotas, kuris tautinį darbą ne tuščiuose žodžiuose supranta. Kada nekurie, mėgstantieji savintis svetimą darbą, patys save reklamuoti ir savo dvasios menkystėj užgaulioti nuoširdžiu pasiaukojimu dirbančius, p. Alfonsas tyliai, nesireklamuodamas atlieka lietuvio patrioto pareigą, kaip šis tragingas tautai momentas reikalauja. Kritingu draugijai momentu, kai jai teko visomis jėgomis kovoti su pagedusiu ir bolševikuojančiu gaivalu už lietuvybės likimą kolonijoj, p. Bartašiūnas besąlyginiai skolina draugijai stambią sumą ir tuo pačiu išgelbėja padėtį.

Jis taipgi ir «Laisvosios Lietuvos» yra didelis prietelius.

PRANEŠIMAS

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Šelpti Draugijos narių susirinkime, įvykusiame š. m. spalių mėn. 11 d. 5 val. p. p. buvo priimti šios draugijos įstatai ir nutarta iki šių metų galo palikti esamąjį Sub - Komitetą, kaipo Valdybą, kuri buvo papildyta visų vienbalsiai išrinkta vicepirmininke ponia O. Grakauskienė. Be to, išrinkta Revizijos Komisija, kurią suda ro pp. U. Godienė ir L. Grišonienė.

Draugija labai kviečia visas lietuves patriotes vieningai dalyvauti, nes tik tokiu būdu galėsime tęsti taip reikalingą šiandien mūsų vargstančių tremtinių šelpimo darbą.

ULTVŠ Draugijos Valdyba.

PADĖKA.

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Šelpti Draugijos vardu nuoširdžiai dėkojame p. Juozui Musteikiui už š. m rugsėjo m. 27 d. vakaro surengimą, kurio visą pelną, papildęs jį savo asmeniška auka, paaukojo lietuvių tremtinių vaikams šelpti.

Taip pat labai dėkojame visiems savo darbu bei aukomis prisidėjusiems tam vakarui surengti: p. Bartnikaičiui ir visiems artistams gražiai suvaidinusiems «Moterims Neišsimeluosi», p. P. Jarmalavičiutei už puikaus baleto pastatymą, p.p. L. Grišonienei, H. Bartnikaitytei ir E. Grėbliūnui už gražias dainas ir deklamacijas, p. Lilly Giussi už pianu akompanavimą, p. J. Mikloviui už programos vedimą bei prakalbą, p. E. Jarmalavičienei už puikų tortą rifai, p. J. Ramonui už 2 vermuto bonkas rifai ir sumanų bufeto vedimą, pp. Dorelienei, Svečiulienei, Jarmalavičienei, Stendelienei, Serkš nienei, Godienei, Vidžiams ir kitiems už aukas bufetui; ponams Vuljevui ir V. Stendeliui už puikų rifos vedimą, pp. Miniauskui, Grigui, Stendeliui ir visiems kitiems už visokiariopą pagalbą.

Visas grynas to parengimo pelnas, sumoje $ 129.40 yra paskirtas vargstančių Europoje lietuvių tremtinių vaikams sušelpti, kurių vardu šią padėką visiems dalyviams ir rengėjams reiškiame.

Pirmininkė — L. Graužinienė.
Vice - pirm — O. Grakauskienė.
Sekretorė — M. Cieslinskienė,
Iždininkė — L. Miniauskienė.
R. Vedėja — Alba Grigaitė.

PADĖKA

Š. m. spalių m. 26 d. įvykusios Urugv. Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Šelpti Draugijos surengtos arbatėlės proga šiuomi reiškiame padėką Lietuvių Kultūros Draugijai, o ypatingai jos pirmininkui p. M. Svečiuliui, už malonų leidimą pasinaudoti draugijos patalpomis, už nemokamai išspausdintus pakvietimus ir visokiariopą pagalbą organizuojant vaišes ir pla tinant b lietus.

Dėkojame ponioms suaukavusioms užkandžius ir saldumynus bei suskolinusioms indus: A. Žukelienei, E. Jarmalavičienei, S. Vilkienei, U. Godienei. Dorelienei, Brazienei, Liūdžiuvienei, Grišonienei, Bartnikaitienei, Grigie nei, Stendelienei, Svečiulienei, Bagurskienei, o taip pat S. Vilkienei savo darbu labai daug padėjusiai.

Be to, dėkojame p. Vilkui ir p. Kaušiniui už paaukotus rifai gražius fantus ir p.p. Vuljevui ir V. Stendeliui už rifos suorganizavimą.

Taip pat dėkojame pp. L. Grišonienei, A. Grigaitei ir R. Sčesnulevičiutei už gražią programą, o visiems dalyviams už malonų atsilankymą į šią arbatėlę, kuri davė gryno pelno $ 94.80, kurs visas paskirtas lietuvių tremtinių vaikams šelpti.

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Šelpti

Valdyba.

NAUJAI GAUTOS AUKOS LIETUVIŲ TREMTINIŲ VAIKAMS

Po $ 10. E. Jusys, De Feo. Po $ 6. M. Baliukas. Po $ 5. D. Kerpiškienė, F. Kerševičienė, O. Zupkienė, J. Bislys, G. Andriuškevičienė, A. Lengvenis, J. Urbanavičius ir M. Angeleri. $ 4. J. Vitkauskas. Po $ 3. A. Kuolienė, Braga. $ 2.50. B. Gudynienė. $ 2. M. Buliauskas. Po $ 1. O. Vaštakienė, B. de Albo. $ 0.50. D. Vitkauskienė.

Be to, per p. B. Nemicką gauta $ 5. (Praeitame sąraše per klaidą buvo paskelbta Henonas, o turi būti Knopas paaukavo $ 2.)

Be anksčiau paskelbtų asmenų, drabužiais bei apavu dar aukojo:

O. Ramonienė, O. Svečiulienė, A. Žukelienė, A. Kaušinis, J. Musteikis, V. Baliukonis, J. Vitkevičius (paaukojo 24 poras naujų batų), B. Grigienė, Kaminskaitė, Markevičius, O. Zupkienė, J. Mockevičius, Dorelienė, S. Stendelienė, Maliauskienė, Kavaliauskienė, Klimienė, Bislienė, A. Kerkuzienė, O. Puodžiūnienė, L. Černiauskienė, A. Aleksiejūnienė, J. Evovluckienė, B. de Albo, O. J. Sčesnulevičiai. P. Paulėnienė, Makarevičienė, M. Vitkauskienė, J. Stanevičienė, U. Paulėnaitė, Totilienė, E. Bartnikaitienė.

Viso drabužių ir batų yra surinkta virš 400, kurių vertė apie $ 800. Jie sukrauti į 6 dėžes ir kartu su užpirktomis 70 dėžių mėsos

konservų «Corned Beef» tikimasi jau lapkričio mėn. viduryj išsiųsti Vokietijon vargstantiems lietuvių tremtinių vaikučiams, kurių vardu visiems aukotojams ir aukų rinkime bei tvarkyme pasidarbavusiems nuoširdžiai dėkojame.

Be to turime malonumo pranešti, kad gauta $ 200, auka lietuvių tremtinių vaikams iš Tarptautinės Vaikams Globoti Sąjungos Urugvajaus Skyriaus, per pirmininkę ponią de Surraco. Su šia suma Lietuvių Sub - Komiteto surinktos pinigin s aukos jau perviršijo $ 1000, kurios visos nutarta panaudoti pirkimui «Carned Beef», kurią Frigorifico Nacional sutiko parduoti ypatingai geromis sąlygomis, įpakuodamas į tvirtas eksporto dėžes.

Išsiuntus šią siuntą bus paskelbta smulki visų išlaidų apyskaita.

L. Graužinienė
Pirmininkė.

L. Miniauskienė
Iždininkė.

Kazimieras Čibiras.

Pietų Amerikos lietuviams gerai žinomas Lietuvos laisvės kovotojas plunksna, kuris čia būdamas ir su mumis dirbdamas patrijotinį darbą parašė keletą stambių veikalų ispanų kalba. Juose jis išsamiai nušvietė Lietuvos tragediją bolševikų okupacijoj ir mūsų tautos kovas už laisvę.

Dabar jis gyvena Jungtinių Amerikos Valstybių Bostono mieste, dirba «Darbininko» redakcijoj ir rašo naujus veikalus.

Hortensia Bartnikaitytė

Kurios graži ir lietuviška 15 metų amžiaus šventė buvo minėta jos tėvelių namuose, spalio 18 d. š. m. Su pabudusia pavasario gamta įžengdama į savo jaunystės pavasarį, Hortensia susilaukė pelnytos pagarbos savo gražioj gyvenimo pavasario šventėj. Nors ji čiagimė jaunuolė, bet ne tik gražiai lietuviškai kalba, o nuolat ją matom mūsų scenoj vaidinant, deklamuojant ir didžiųjų kompozitorių kūrinius skambinant. Ir tas jai netrugdo lankyti gimnaziją bei konservatoriją, kuriose visuomet metus užbaigia su pigyrimu.

Kadangi Hortensia daug padeda mūsų kultūros darbe, pirmininkauja «Dainos ir Meno» Draugijai bei visaip yra šauni lietuvaitė, tai jos šventę, kuri puošėsi daugybe gėlių ir dovanų pagerbė ne tik jos mokslo draugai, bet ir Lietuvos Ministras P. Amerikai Dr. K. Gražinis su Ponia savo atsilankymu, Lietuvos Pasiuntinybės sekretorius p. A. Grišonas su Ponia, didelis būrys spaudos, organizacijų ir visuomenės veikėjų.

Linkėdami Hortensijai palaimos jos platesniame gyvenimo kelyje, norim tikėti, kad jos jaunos jėgos visuomet bus greta pavergtos tėvynės rūpesčio ir kolonijos gerovės.

GRAŽUS IR LIETUVIŠKAS POBUVIS

Spalio 18 d. š. m. įvyko p - lės Hortensijos Bartnikaitytės 15 metų amžiaus paminėjimas, jos tėvelių surengtas, kuriame dalyvavo per 150 svečių. Didžiulėj dalyvių minioj matėsi Lietuvos Ministras su Ponia, Lietuvos Pasiuntinybės sekretorius su Ponia, kolonijos kapelionas kun. St. Grigaliūnas, laikraščio «El Iris» ir «Laisvosios Lietuvos» redaktoriai, daug mūsų kolonijos visuomenininkų, moksleivijos, vietos intelektualų, vietos nuovados viršininkas p. R. Nazar bei kiti valdžios įstaigų atstovai ir ypatingai gausiai ponų Bartnikaičių šeimos artimųjų ir prietelių.

Sukaktuvininkė p - lė Hortensia gavo daugybę vertų atminties dovanų, gausybę gyvų gėlių bukietų ir 20 žymių žmonių sveikinimo telegramų, kurie negalėjo šventėje dalyvauti.

Apie 10 val. vakaro įvyko dalyviams nežinotas ir smalsus siurprizas Staiga kolonijos kapelionas ėmė rėdytis bažnytiniais rūbais. Visi sužiūro. Šeimininkas p Bartnikaitis už parankės atveda «Laisvosios Lietuvos» redaktorių p. Jazauską ir žinomą mūsų artistę p - lę Adelę Čirpiutę, kaipo kūmus ir paaiškėja, kad vyksta krikštas jaunesniosios ponų Bartnikaičių dukrelės Zully - Mildos.

Pasibaigus religinei ceremonijai, prasideda dviguba šventė. Prie įlinkusių nuo įvairių valgių ir gėrimų stalų, malonūs šeimininkai lietuvišku nuoširdumu vaišina svečius, kiekvieną pamatydami, užkalbindami ir ragindami. Susidaro jankiai maloni nuotaika ir «El Iris» redaktorius p. M. Obeler taria šiltą žodį mūsų kolonijos ir pavergtos Lietuvos adresu.

Graži ir pirma mūsų kolonijoj toki grandiozinė patriotinės lietuvių šeimos šventė užsitęsia iki geroko įvakarojimo. Su ponais Bartnikaičiais, kaipo nuoširdžiais lietuviais ir maloniais šventės šeimininkais, visi dalyviai skyrėsi pagarboj ir dėkingume.

Vytas Vakaris.

Raudonasis Kremliaus ciesorius. Juozapas I - as einąs gesyti Tautų Sąjungoj «kurstomą karo ugnį». Mat, kada pradėta nebeleisti jo azijatinėms ordoms grobti ir žudyti naujas tautas, tai Maskvos oberbudelis Višinskis rėkia, kad Amerika «provokuojanti karą».

Dešinėj sėdi:

Winston Churchill Anglijos premjeras, Franklin D. Roosevelt Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas ir Rusijos diktatorius Stalin, Krimo konferencijos metu, kada buvo «madoje» azijato diktatūros glostymas, jo vergų imperijos plėtimui nusileidimas ir mažų tautų lengvaširdis atidavimas jo tyranijai. Be to, tada kruviniausia bolševikų diktatūra vadinta ne tik «demokratija», bet visi jos grobuoniški darbai bijota pavadinti tikru vardu. Maža to, anglikoniškos bažnyčios, Kenntenbūry arkivyskupas giedojo Stalinui himnus ir nesigėdino pasauliui sakyti, kad kruvinas diktatorius Stalinas vedąs Dievo karalystę žemėje.

Laikas įrodo tiesą. Pats Stalinas savo darbais įrodė ko jis siekia. Ponas Churchilis jau nesako, kad Kremliaus teroras veda Dievo karalystę žemėje. Tautos kentę rudaią tyraniją atidarė akis ir pamatė kokį baisų pavojų neša komunizmas jų gyvybei ir krikščioniškai kultūrai. Nuo La Platos iki Misisipi, Jantsekijang ir Gango, tautos kelia balsą už teisingą taiką, už laisvę, prieš jų fizinį sunaikinimą, ko siekia vakarykštis Hitlerio sėbras Stalinas. Ir šis tautų gyvybinis siekis nelieka be pasekmių. Amerikos tauta priverčia savo valdžią nebenusileisti Maskvai ir pašalinti komunistinės tyranijos pavojų viduje. Pietų Amerika taip pat su sirūpina savysauga. Pirmutinė Čili respublika išveja Kremliaus diplomatus šnipus ir savo kompartiją paskelbia už įstatymų ribos. Ją paseka Brazilija. Spauda praneša, kad greit įvyks pasitarimas Brazilijos, Argentinos ir Čiles prezidentų, dėl galutino Rusijos šnipų likvidavimo Pietų Amerikoj.

Nėra abejonės, kad Urugvajus taip pat neatsiliks. Pietų ir Siaurės Amerikos rimtai su sirūpino nusikratyti komunizmo vergijos kokią jai nori primesti Maskvos apmokami agentai. Dar geriau, kad buvęs Amerikos kancleris Byrnes siūlo jėga išgrūsti juos iš okupuotų kraštų. Atsigaunanti Europa irgi atmerkė savo akis. Prancūzijos savivaldybių rinkimus laimi patriotinė gen. De Gaulle sąjunga, A. de Gasperi vyriausybės Italijoj, komunistai nebepajėgia išprovokuoti ir nuversti. Net ir Anglijos savivaldybių rinkimuose prakiša laboristai.

Pagaliau viešai iškyla ir Stalino - Hitlerio slaptieji paktai apie Europos pasidalinimą. Su tuomi iškyla ir Lietuvos vardas, kaipo aukos dviejų tyronų dalybos.

Visi paskutiniai pasaulio įvykiai rodo, kad komunizmo kašmaras, kaipo vergijos ir baisaus teroro atstovas baigė savo žydėjimą. Jis bus reikiamai sutvarkytas. Blaivosi pasaulio padangė ir sykiu mūsų viltys dėl Tėvynės laisvės. Būkime vieningi kaip niekad ir pasiruošę, nes valanda arti, kuri nuims vergijos pančius, o iš išgamų pareikalaus atskaitomybės.

R. P.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Kaip ir kiekvienais metais, Urugv. Lietv. Kultūros Draugija su sau artimomis organizacijomis jau rengiasi didingai minėti Lietuvos Nepriklausomybės arba Vasario 16 - ją dieną.

Minėjimas įvyks vasario 15 d. 1948 mt., p. P. Žukelio — Cine Selecto — patalpose, calle Grecia 1105, Villa del Cerro.

Ruošiama didelė ir meniška programa, bus įdomios kalbos, atatinkamos rezoliucijos priėmimas ir kitos įvairenybės. Visi lietuviai prašomi įsidėmėti dieną ir iš anksto ruoštis dalyvauti Lietuvos laisvės šventėje.

MOTERU ARBATĖLĖ

Sekmadienį, spalio mėn. 26 d. š. m. Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Šelpti Draugija buvo surengusi lietuvišką ir gana malonią arbatėlę Kultūros Draugijoje, kuri sutraukė gausų būrį rinktinės lietuvių visuomenės.

Kolonijos ponios svečius privaišino savo darbo skanumynais ir suteikė malonią progą lietuviškai praleisti valandą, kurios metu ne tik jautėsi darnus šeimininkių bendradarbiavimas, bet ir gyva lietuviška dvasia. Ponia ministerienė, p. Grišonienė, p. Cieslinskienė, p. Grakauskienė, p. Vilkienė ir kitos ypatingai pavyzdingą sudarė tvarką ir maloniai svečius priėmė bei vaišino.

Didelė padėka ponioms priklauso už siurprizinę, bet taip malonią ir menišką programėlę, kuri taip papuošė pobuvį. Plačiai žinoma solistė p. L. Grišonienė savo maloniu ir puikiu balsu padainavo trejetą gražių dainų, vėliau porą dainų padainavo p-lė A. Grigaitė, kurioms akompanavo p. Grišonas. Pianu paskambino R. Sčesnulevičiutė.

Arbatėlė puikiai praėjo ir linkėtina, kad ji nebūtų paskutinė.

P. Devenis.

STALINIZMO AUKOS

Lyg Dievo rykštė pradėjo bausti mūsų kolonijoj «Darbo» suidiotintus lietuviškus stalincus. Tik šiomis dienomis, klasiniai susipratęs Jonas Kirstukas skerstuvu papiauna savo žmoną, dideli komunistai: Bikelis, Jonas Grigas ir tūlas Kasaboje išeina iš proto. Daugelis jų vaikščioja gatvėmis su savimi kalbėdami. Jurgio Janilonio apšvieta veikia draugus.

Vytas Štendelis

Kuriam 29. X. š. m. sukako 19 metų amžiaus. Tai energingas ir susipratęs lietuvis jaunuolis, nuolatinis Kultūros Draugijos artistas-mėgėjas. Dabartiniu laiku studijuoja foto amatą p. Bartnikaičių Foto Studijoj.

VAIŠĖS PAS ČERNAUSKUS

Vienturtės savo dukrelės Bronės 15 metų amžiaus sukakties proga, ponai Černauskai nuosavuose gražiuose namuose surengė šaunias lietuviškas vaišes, kurios įvyko š. m. spalio mėn. 18 d. Vaišėse dalyvavo daug p-lės Bronės gimnazijos mokslo draugų, gražus būrys jos bendraminčių vytiečių, kolonijos veikėjų ir šiaip ponų Černauskų artimųjų.

Malonūs šeimininkai svečius vaišino iki ankstyvo ryto. Panelė Bronė gavo daug gražių bei vertingų dovanų.

Pažymėtina, kad panelė Bronė nors ir gimnaziją lanko, bet yra aktyvi vytietė, jų vaidintoja ir choristė, o jos tėvelis darbštus kultūrietis ir šios draugijos revizijos komisijos narys. Linkim panelei Bronei saulėtos jaunystės ir visuomet būti gera lietuvaite.

SUSIŽIEDAVO

Mūsų patriotinės kolonijos veikėjai: p-lė Regina Minetaitė ir Dainos — Meno Draugijos organizatorius p. Jonas Mockevičius, spalio 19 d. š. m. susižiedavo.

Jauniems mūsų veikėjams linkim sukurti laimingą šeimos židinį ir nepamiršti Lietuvos bei kolonijos reikalų, kuriems iki šiol nuoširdžiai buvo dirbta.

Homo.

RAUDONOJI RADIJO VALANDA

Sekmadienį, spalio 19 d. š. m. Kultūros Draugijos artistai dideliu pasisekimu suvaidino «Raudonoji Radijo Valanda». Publikos buvo labai daug, kuri iki ašarų prijuokinta prašė, kad šis taip originalus vaidinimas būtų pakartotas.

Tai buvo labai vykusi ir teisinga imitacija tos valandos, kokią lietuviams propaguoja draugo Arielkino apmokami, lietuviški Rusijos šnipai iš «Darbo» pastogės. Ypatingai publikai patiko žinios iš tarybų Lietuvos apie tai, kad kur tai apie Ukmergę, Stalino genijaus apšviesta kolchozniko Skroblio kiaulė atvedusi 36 raudonus paršiukus, o 1948 metais to pati kiaulė, jei nepavirsianti liaudies priešu jau turėsianti atvesti 47 paršiukus, nes Stalino penkmetinis planas esąs visiems privalomas. Lygiai kaip ir Arielkino gizeliai, šie artistai tiksliai nustatė kiek 1950 metais Lietuvoje bus vaikų, mokslininkų, apelsinų fabrikų ir kitokių stališkų stebūklų.

Svečiai alpo juoku ir plojimams nebuvo galo, kai tarybiniai menininkai pademonstravo proletariškąjį meną. Brigyta padainavo savo «Curiculum Vitae» ir įrodė kaip ji virto Maskvos operos soliste, o komjaunuolė Matkulevičiutė padainavo nulaisvinto Lietuvos ūkininko dainą, kuri prasideda šiais žodžiais:

«Nei paršiuko, nei avelės —
Tiktai Stalins ant sienelės».

Puikus buvo tarybinis muzikantas Birbiliūnas, originalus ir įdomus politrukas Šmugelman, labai rimtas ir Stalino liniją vedąs Varvuskas, neišpasakytos «panaberijos» ir rimtumo solistas Zabediejus, su Brigyta taip vykusiai sudainavę tarybinį duetą, įdomios komunistės moterys, gyvas, laisvas ir sklandus vaidinimas ne tik publikai suteikė sveiko juoko, bet aiškiai įrodė komunistų propagandos komiškumą, dažnai net iki opskurantinio idiotizmo nueinantį. Duokite daugiau tokių vakarų, daugiau realės ir tikros satyros.

PROGRESUOJANTIS LIETUVIS

Buvęs Kultūros Draugijos sekretorius, jaunas lietuvis p. Olimpas Štabinskas, kuris jau seniau lankė dramos studiją, pasekmingai ją baigė ir dideliu pasisekimu su. Jorge Ortiz trupe darbuojasi teatro «S.O.D.R.E.» scenoje.

Jis taipgi kaipo aktorius dalyvauja nekuriose radijo stotyse.

Gražaus pasisekimo Olimpui.

DIDELĖ NELAIMĖ LIETUVIUI

Mūsų kolonijoj žinomą lietuvį p. L. Auželi ištiko skaudi nelaimė. Jis buvo patalpintas ligoninėn, kur medikų konsultas rado būtinu amputuoti jam dešinę koją. Dabar jis rūpinasi įsigyti ortopedinę koją. Paremkite jį.

KRIKŠTYNOS

Sekmadienį, spalio mėn. 12 d. š. m. pp. Bronė ir Alfonsas Klimai apkrikštijo savo sūnelį Edvardą. Kūmais pabuvo pp. Stasė ir Kazimieras Vilkai. Tą pačią dieną sukako ir pp. Klimų dukrelei Kristinai 3 metai amžiaus, taigi jų namuose įvyko dvigubos vaišės, kuriose dalyvavo nemažas ponų Klimų artimųjų ir draugų būrelis.

Maloniems šeimininkams svečius bevaišinant ir prie kumos pyrago, laikas greit prabėgo. Svečiai skyrėsi gerokai įvakarojus, dėkodami maloniems šeimininkams už lietuviškas vaišes, o mažajam Edvardui linkėdami užaugti tvirtu vyru ir geru lietuviu.

NAUJAS LIETUVIU BIZNIS

Greta Kultūros Draugijos klūbo arba gatvių Belgica ir Rio de Janeiro kampe, pp. Sofija ir Matas Bagurskai atidarė Bar - Almacen biznį. Naujam lietuviui biznieriui ir kaimynui linkiu geros kloties.

SUSIRAŠINĖKITE

Daug lietuvių tremtinių vyrų, merginų, moksleivių, inteligentų ir šiaip tautiečių nori susirašinėti su Pietų Amerikos lietuviais. Norintieji susirašinėti, adresus galite gauti mūsų redakcijoje.

NUSIPIRKO NAMUS

Rimtos ir susipratę lietuvės ponia Elzbieta Gusčiūnienė ir jos dukrelė Stefanija. gatvėje Rivera ir Brito del Pino nusipirko brangius ir modernius mūro namus. Juose jau įrengė modernią moteriškų rūbų siuvyklą.

Regina Minetaitė

Nesenai susižiedavusi su žinomu mūsų kolonijos biznieriu ir visuomenininku p. Jonu Mockevičiu.

Pirmutinė

Visų Urugvajaus Lietuvių Grandiozinė Ir Įdomi

G E G U Ž I N Ė

Rengiama Kultūros Draugijos lietuviams žinomame ir gražiausiame parke

Tonkinson

S E K M A D I E N Į, lapkričio mėn. 23 d. 1947 m., nuo ryto iki nakties.

Kaip į g e g u ž i n ę nuvažiuosime:

Iš miesto centro arba iš Ciudadela, išeina omnibusas Nr. 134 ir eina gatvėmis Mercedes bei Av. Agraciada iki parko Tonkinson. Jis pradeda vaikščioti nuo 6.48 val. ryto iki 14.10 val. po pietų. Priveža iki pat parko.

Antras, Nr. 135 omnibusas taip pat iš Ciudadela, pradeda kursuoti nuo 7.35 val. ryto iki 14.50 val. po pietų.

Nuo Kultūros Draugijos durų arba iš gatvės Rio de Janeiro 4001, Cerro, pirmas specialus ekskursijų kamionas išeis 6 val. ryto, antras 7.30 val. ryto ir trečias 9 val. ryto. Bilietus galima įsigyti iš anksto, pas Draugijos veikėjus ir jos raštinėj.

G e g u ž i n ė j bus turtingas bufetas su šaltu alučiu, kitais gėrimais ir lietuviškomis užkandomis. Gros puiki muzika šokiams, bus daug įvairenybių, o «Laisvosios Lietuvos» redaktorius p. Jazauskas pasakys kalbą, didelio siurprizo naujieną Urugvajaus lietuviams. Ruoškimės patys dalyvauti ir praneškime kitiems.

Bodegas y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

★

REDENCION MELILLA

Tel.: 22 00 35

★

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preké, ekonominé kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros.

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagaus patarnávimo, visu rusiu maisto produktu krautuvé. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui.

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Albino Zebraicio

Bar — Billar

Calle INGLATERRA 1850. — Cerro

Ivairus vietos ir uzsienio gerimai.
Ekonominés kainos,
Rami ir lietuviu megiama vieta.

KAUNAS

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

★

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica
CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

---

Tintoreria Del Parque

de CLEMENTE VIDZIUS

Calle LIBERTAD 2378

Visu rusiu rubu valymas ir dazymas.
Skrybeliu reformavimas.
Darbas paimamas is namu ir pristatoma i namus. Lietuviams nuolaidos.

Rertaurant y Pensión

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

Krautuvé ir Baras

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir sviezios darzovés bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir saziningas patarnavimas.
Perstikrinkite

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptaltinėj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. Savininkas Antanas Dambrauskas

SAN JOSE 1015 Tel.: 8 36 33

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas:

STASYS BARTNIKAITIS

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fäbrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos especialės nuolaidos

---

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Didelis Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088 — Tel.: 8 79 56

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Clases y Para Toda Industria

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05 Montevideo

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

Lietuviams Nuolaidos.

PRANO STANEVICIAUS

KRAUTUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekės. Ekonomiskas kainos

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valymas ir reformas. — Kostiumu ir paltu isvertimas. — Lietuviams nuolaida